

Nr 190.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående portofrihet i den inrikes posttjänsten för försändelser från och till krigsfångar och civilinternerade; given Stockholms slott den 27 mars 1953.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Sven Andersson.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

De för den inrikes svenska posttjänsten gällande bestämmelserna rörande portofrihet för försändelser från och till krigsfångar och civilinternerade föreslås anpassade till de överenskommelser i ämnet som för den internationella posttrafikens del träffades vid världspostkongressen i Bryssel år 1952. Liksom hittills bör portofriheten även gälla, då Sverige under en pågående konflikt står neutralt.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 mars 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson.

I internationella postfördrag lämnades bestämmelser om portofrihet för krigsfångeförsändelser för första gången år 1906. Motsvarande bestämmelser för den inrikes svenska posttjänsten visade sig emellertid icke behövligen förrän under första världskriget, då utländsk militär internerades på svenskt område. Efter framställning av generalpoststyrelsen föreslog Kungl. Maj:t riksdagen i proposition 1917:180, att krigsfångeförsändelser i den inrikes posttjänsten skulle vara befriade från postavgifter av varje slag. Riksdagen biföll propositionen (r. skr. 247), varefter Kungl. Maj:t den 29 juni 1917 föreskrev »att med postförskott ej belagda brevpost- och paketförsändelser samt postanvisningar från eller till krigsfångar eller här i riket upptaget och internerat krigsfolk ävensom sådana försändelser av nu angivna slag, som beträffande krigsfångar eller internerat krigsfolk avsändas eller mottagas av någon till dessas tjänst upprättad svensk upplysningsbyrå, skola i den inrikes posttjänsten vara befriade från postavgifter av vad slag de vara må».

Efter framställning från överstyrelsen för Svenska röda korset föreskrev Kungl. Maj:t den 28 juni 1940 med riksdagens godkännande (prop. 1940:291, r. skr. 407), att den avgiftsfrihet som medgivits i beslutet av år 1917 även skulle omfatta försändelser från och till i Sverige internerade civilpersoner eller till dessas tjänst stående svensk organisation.

I skrivelse den 6 mars 1953 har *generalpoststyrelsen*, med överlämnande av en framställning från överstyrelsen för Svenska röda korset, erinrat om att vid världspostkongressen i Bryssel 1952 antagits en ny världspostkonvention som i jämförelse med hittills gällande konvention innebär bl. a. vissa ändringar beträffande portofriheten till förmån för krigsfångar och civilinternerade. Den nya konventionen har för Sveriges del godkänts den 14 november 1952 och träder i kraft den 1 juli 1953. Styrelsen föreslår nu, att de svenska bestämmelserna av år 1917 och 1940

rörande försändelser till och från krigsfångar och civilinternerade skall anpassas till överenskommelserna vid Brysselkongressen, och anför där- om följande.

Bestämmelserna rörande portofrihet i den internationella utväxlingen av försändelser angående krigsfångar och internerade civilpersoner har hittills varit uppdelade på världspostkonventionen och ett flertal fördrag, men har nu enligt beslut av Brysselkongressen sammanförts till artikel 37 i den nya världspostkonventionen. Artikeln är av följande lydelse.

»1. Brevförsändelser, assurerade brev och askar, postpaket och postanvisningar, adresserade till eller avsända av krigsfångar, vare sig direkt eller genom förmedling av de i art. 122 av Genèvekonventionen av den 12 augusti 1949 angående krigsfångars behandling omförmälda upplysningsbyråerna eller av den i art. 123 av samma konvention angivna centrala byrån för upplysningar angående krigsfångar, äro befriade från alla postavgifter. Krigsfolk, som upptagits och internerats i neutralt land, äro likställda med krigsfångar i egentlig mening i vad angår tillämpningen av förestående bestämmelser.

2. Bestämmelserna i § 1 tillämpas likaledes i fråga om brev- försändelser, assurerade brev och askar, postpaket och postanvisningar, vilka från utlandet sändas till sådana internerade civilpersoner, som avses i Genèvekonventionen av den 12 augusti 1949 angående skydd för civilpersoner under krigstid, eller vilka avsändas av dem, vare sig försändningen sker direkt eller genom förmedling av de upplysningsbyråer, som avses i art. 136, eller av den centrala byrå för upplysningar, som avses i art. 140 av samma konvention.

3. De nationella upplysningsbyråer och de centrala byråer för upplysningar, som avses här ovan, åtnjuta likaledes portofrihet för brev- försändelser, assurerade brev och askar, postpaket och postanvisningar, som röra i §§ 1 och 2 avsedda personer och som dessa byråer avsända eller mottaga, vare sig direkt eller förmedlingsvis, på de i nämnda paragrafer angivna villkoren.

4. Försändelser, som åtnjuta i §§ 1—3 angiven portofrihet, ävensom de blanketter, som hänföra sig till sådana försändelser, skola vara försedda med endera av beteckningarna »Service des prisonniers de guerre» (= Krigsfångeförsändelse) eller »Service des internés» (= Civilfångeförsändelse). Dessa beteckningar kunna åtföljas av en översättning till ett annat språk.

5. För paket medges portofrihet till och med en vikt av 5 kg. Viktgränsen ökas till 10 kg för paket, vars innehåll ej kan uppdelas samt för paket, som är adresserat till ett läger eller till dess förtroendemän för att utdelas till fångarna.»

Genom Brysselkongressens beslut har bestämmelserna om portofrihet i den internationella postutväxlingen för ifrågavarande försändelser även bragts i överensstämmelse med de stadganden härom, som finnes intagna i de båda Genèvekonventionerna av den 12 augusti 1949 angående krigsfångars behandling och angående skydd för civilpersoner under krigstid. Anslutningen till världspostkonventionen är obligatorisk för världspost-

föreningens medlemsstater, varför portofriheten i den utsträckning, som är förutsedd i Genèvekonventionen, från och med den 1 juli 1953 kommer att medgivas i den internationella postutväxlingen av samtliga världspostföreningens medlemsländer, oberoende av om dessa anslutit sig till Genèvekonventionerna eller ej. För Sveriges del har de båda konventionerna undertecknats den 8 december 1949 och i proposition nr 37 förelagts 1953 års riksdag för godkännande.

Beträffande de portofria försändelseslagen innebär artikel 37 i den nya världspostkonventionen tvenne förändringar i jämförelse med hittills gällande postfördrag. Dels har nämligen den utvidgningen vidtagits, att portofriheten skall gälla även för försändelser belagda med postförskott (sådana försändelser är för närvarande undantagna från portofriheten), dels vidare den inskränkningen, att paket skall vara avgiftsfria endast till och med en vikt av 5 kg eller i vissa angivna fall 10 kg (enligt de nuvarande bestämmelserna är paket portofria i princip till och med eljest gällande maximivikt).

De svenska föreskrifterna av år 1917 och 1940 överensstämmer i tillämpliga delar med hittills gällande internationella bestämmelser. En skillnad består dock däri, att den i Sverige till förmån för internerade civilpersoner medgivna portofriheten även gäller i det fall, att Sverige under pågående konflikt är neutralt, medan motsvarande internationella bestämmelser endast avser internerade civilpersoner av fientlig nationalitet. De av Brysselkongressen i detta hänseende antagna bestämmelserna gäller blott sådana internerade civilpersoner, som avses i Genèvekonventionen av den 12 augusti 1949 angående skydd för civilpersoner under krigstid.

Styrelsen förordar att de båda ändringar, som vidtagits i fråga om den internationellt medgivna portofriheten, genomföres även i den inrikes posttrafiken samt att de hittills gällande föreskrifterna om att portofriheten till förmån för civilinternerade skall gälla även, när Sverige under pågående konflikt är neutralt, bibehålles. Styrelsen föreslår sålunda, att vad som i dessa hänseenden förordnats den 29 juni 1917 och den 28 juni 1940 upphäves samt att i stället, med tillämpning från och med den 1 juli 1953, måtte förordnas

dels att de bestämmelser om portofrihet för försändelser angående krigsfångar och civilinternerade, som är meddelade i artikel 37 i den av världspostkongressen i Bryssel den 11 juli 1952 antagna världspostkonventionen, skall i tillämpliga delar gälla även i den inrikes posttjänsten,

dels att i nämnda artikel angivna försändelser skall, då Sverige under pågående konflikt är neutralt, i tillämplig mån vara avgiftsfria i den inrikes posttjänsten, då de avsändes av eller till i Sverige internerade civilpersoner eller till dessas tjänst stående svensk organisation.

Överstyrelsen för Svenska röda korset har i förenämnda, vid generalpoststyrelsens framställning fogade skrivelse framhållit önskvärdheten av att bestämmelser om portofrihet för försändelser från eller till krigsfångar och civilinternerade meddelas i enlighet med generalpoststyrelsens förslag.

Departementschefen. Jag har icke något att erinra mot generalpoststyrelsens förslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med generalpoststyrelsens förslag utfärda bestämmelser rörande portofrihet för försändelser till och från krigsfångar och internerade civilpersoner.

Vad departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämmer, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Dagmar Bruno.